נפקא מינה לגיטי נשים. מה שפי׳ בקונטרס לענין שיהא שם עיר ושם עירה אין נראה לרש״ג דבגל הוא שם מדינה ולא שם העיר כדאמר בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף עא.) כל המלות עיסה לארץ ישראל וארץ ישראל עיסה לגבל וקאמר נמי התם [1] עד היכן הוא בגל ולא אשכחן שום דוכתא עיר ששמה בגל אלא מדינה היא ואין כותבין שם מדינה בגט:

הדרן עלך במה מדליקין

בירה שהסיקוה בקש ובגבבא. נראה לר״י דקש היינו זנבות השבולים שנשאר בשדה[א] הנקרא אשטובל״א בלעז ותבן הוא הנקלר עם השבולת דהכי משמע לקמן בפרק שואל (לקמן דף קכ:) דקאמר בשלמא קש משמתת לה בממוזבר אלא תבן היכי משכחת לה ומסיק בתבנא סריא והא דאמר ברש המקבל (בבא מציעא דף קנ.) גבי מקום שנהגו לקלור אינו רשאי לעקור משום דאמר ניחא לי דתיתבן אדעתי׳ הוה ליה למימר דתיתקש דהשתא בקרקע נקרא קש כדפירש רש״י אלא משום דתיתבן משמע שפי לשון זיבול[ב] נקט ליה[ג]: **לא יתן עד שיגרוף.** פירש בקונטרס משום מוספת הבל ואין נראה לר״י[ג] דאפילו גרופה וקטומה היא מוספת הבל יותר מכמה דבריס השמיין בבמה טומנין[ד] ועוד דתניא שרי להשהות אף כשאינה גרופה[ה] ואלא אסרו מוסיף הבל אלא דוקא בהטמנה[1] אבל להשהות שרי[ד] וכשאינה גרופה אסרי רבנן דתניא משום דילמא אתי לאחמויי:

חמין ותבשיל. נראה לר״י דאפילו חמין ותבשיל היינו אפי׳ לא בשיל כל צרכו אלא כמאכל בן דרוסאי דהא כי מוקי מתניתין להחזיר תנן[ה] הוי מתניתין דתניא דשרי חמין ותבשיל להשהות על גבי כירה אפילו בשאינה גרופה אפילו לא בשיל כל צרכו ולא כרבנן ואמאי דילמא מתניתין אפילו כרבנן ומתני׳ בחמין ותבשיל שנתבשלו כל צרכן דמודו רבנן דמשהין ע״ג כירה שאינה גרופה וקטומה[ו] אלא ודאי משום דאסתם חמין ותבשיל כמאכל בן דרוסאי דאפילו לא בשיל כל צרכו כדמוכח בסוף שמעתין (דף לח.) גבי קשין דרבי מאיר אלדרבי מאיר אע״פ שיש לדחות וסה אפרש בע״ה ואפילו אי אסתם חמין ותבשיל לא הוה בשיל כל צרכו אלא דאפילו חמין שהוחמו כל צרכן וכן לבית הלל בשאינה גרופה מדקאמר בגמרא (דף לח:) ואף רבי אושעיא אבר מחזירין אפילו בשבת דאמר רבי אושעיא פעם אחת כו׳ והעלו לו קומקומום של חמין ומזגו לו את הכוס והחזירוהו למקומו ואי לא אסיר בהוחמו כל צרכן אגא דילמא הוחם כל צרכו הוה ואם תאמר ואם אסתם חמין ותבשיל הוי בין בשיל כל צרכו בין לא בשיל אם כן אבבי בית שמאי מצטמק ויפה לו אסור כיון דאסיר תבשיל שבשל כל צרכו ואם כן היכי שרי חמין אלא שהוחמו כל צרכן והא יפה לו הוא ואור״י דודאי תבשיל אסרי בית שמאי משום דלעולם יפה לו אע״ג דנתבשל כל צרכו אבל חמין שאין יפה להם אלא עד כדי צרכן אבל מבלן ואילך רע להן כדמוכח לקמן׳ לא אסרי בית שמאי[א] דליכא למיגזר שמא יחתה דבלא חיתוי יוחמו כל צרכן: **וב״ה אומרים אף מחזירין.** אפילו בשבת מחזירין ב) כדאמר בגמרא ולשון טוטלין נמי משמע[ב] דבשבת מיירי דבחול לא הוה צריך למיתני טוטלין[ג] ולמאן דאסר להחזיר אסר אפילו בחול לבית הלל כשאינה גרופה ולבית שמאי אפי׳ בגרופה מדקאמר בגמרא לדברי האומר מחזירין מחזירין אפילו בשבת משמע דעיקר פלוגתא הוי בחול ועוד מדקדק ר״ש מדקאמר לא יתן עד שיגרוף[ד] ואי לא יתן לא יחזיר בשבת הוא אין יגרוף או יקטוס בשבת [2] והוה ליה למימר אלא אם כן גרף וקטס אלא בחול נמי אסור להחזיר ולא״ת מה שיעור הוא נותן לאסור בע״ש דהיכא דסלקו בהשכמה פשיטא דשרי להחזיר ואומר ר״י דמשעה[ה] שלא יוכלו להרתיחו מבעוד יום אסור להחזיר[ו] ומיהו[ב] בשבת אפילו רותח אסור להחזיר למגן דאסר דאי לאו הכי מנא ליה דרבי אושעיא אבר מחזירין אפילו בשבת[בא] דילמא קומקמום של חמין רותח הוה[בב] ועוד אומר ר״י דמצינו למימר דבערב שבת נמי אסור[בג] להחזיר אפילו רותח משעה שאם היה קר לא היה יכול להרתיח מבעוד יום[בד] וקשה לרש״ג היכי שרי להחזיר בשבת והא אמר בפרק המביא כלי יין (ביצה דף לב: ושם) דביצים וקדרה וחביתא ופוריא[בה] מלמטה למעלה אסור משום אהל[בו] ואור״י דכי אסרו מכמים אהל ערלי ה״מ כשעושה הדפנות תחלה ואח״כ הכיסוי אבל[בז] הכא שדופני הכירה כבר עשויות מאיליהן[בח] לא אחמור רבנן לאסור ליתן קדרה על גבה ומיהו הא דאמר בהמוצא תפילין (עירובין דף קב.) גבי דיבורי דרך הוצא דאמר ליה כרוך בודיא ושייר בה טפח למחר מוסיף על אוהל ערלי הוא משמע דבלא שיור אסור אע״ג דהדפנות כבר עשויות אור״י התם משום דדמי אהל עופי[בט] אסור אפי׳ בלא עשיית דפנות אבל קדרה בלא דמי אהל כולי האי לא אסרו חכמים בלא עשיית דפנות:

לעולם

למאי נפקא מינה לגיטי נשים:

הדרן עלך במה מדליקין

בירה [א]שהסיקוה בקש ובגבבא נותנים עליה תבשיל בגפת ובעצים לא יתן עד שיגרוף או עד שיתן את האפר בית שמאי אומרים חמין אבל לא תבשיל ובית הלל אומרים חמין ותבשיל בית שמאי אומרים נוטלין אבל לא מחזירין ובית הלל אומרים אף מחזירין: **גמ׳** איבעיא להו האי לא יתן לא יחזיר הוא אבל לשהות משהין אף על פי שאינו גרוף ואינו קטום ומני חנניה היא דתניא [ב]חנניה אומר [ג]כל שהוא כמאכל בן דרוסאי מותר לשהותו על גבי כירה אע״פ שאינו גרוף ואינו קטום או דילמא [ד]לשהות תנן ואי גרוף וקטום אין אי לא לא וכל שכן להחזיר ת״ש מדקתני תרי בבי במתני׳ ב״ש אומרים חמין אבל לא תבשיל ובית הלל אומרים חמין ותבשיל ב״ש אומרים נוטלין אבל לא מחזירין וב״ה אומרים אף מחזירין אי אמרת בשלמא לשהות תנן הכי קתני כירה שהסיקוה בקש ובגבבא משהין עליה תבשיל בגפת ובעצים לא ישהא עד שיגרוף או עד שיתן אפר ומה הן משהין בית שמאי אומרים חמין אבל לא תבשיל וב״ה אומרים חמין ותבשיל וכי היכי דפליגי בלשהות פליגי נמי בלהחזיר שבית שמאי אומרים נוטלין אבל לא מחזירין ובית הלל אומרים אף מחזירין אלא אי אמרת להחזיר תנן הכי קתני כירה שהסיקוה בקש ובגבבא מחזירין עליה תבשיל בגפת ובעצים לא יחזיר עד שיגרוף או עד שיתן אפר ומה הן מחזירין בית שמאי אומרים חמין אבל לא תבשיל ובית הלל אומרים חמין ותבשיל בית שמאי אומרים נוטלין אבל לא מחזירין ובית הלל אומרים אף מחזירין תא שמע דתנן אם היה מדינה ולא שם עיר ושם עירה ועיר ועירה פסול ולריך לכתוב שם של עכשיו:

הדרן עלך במה מדליקין

בירה. עשויה כעין קדירה ומותנין קדירה לתוכה: **קש.** זנבות השבולין: **גבגבא.** הנגבב מן השדה אשטובל״א: **גפא.** פסולת של שומשמין שהוציא שומנן: **עד שיגרוף.** הנתלים משום דמוסיף הבל וטעמא פרישנא בפרק דלעיל[1] שמא יחתה בגחלים: **לו עד שיקן אפר.** על גבי גחלים לכסותם ולשנגם: **בית שמאי אומרים.** נותנין עליה חמין אחר שגרפה דלא לריכי לבשולי דליכא למגזר[2] שמא יחתה: **אבל לא תבשיל.** דיש לה ביטוליה ואתי לאחמויי. מ״ר נתקיימה מתשבתו ומיחזי כמבשל [3]: **לא מחזירין.** בשבת דמיחזי כמבשל: **אף מחזירין.** הואיל וגרוף: **גמ׳ קטום.** היינו נתן אפר על הגחלים דאפר מתרגמינן קיטמא[4]: **תני בני.** בית שמאי אומרים חמין וכו׳ ותו תנא בבא אחריתי טוטלין ולא מחזירין: **ומה הן משהין.** בגרוף וקטום: **פליגי נמי בלהחזיר.** את המותר לשהות כגון חמין לבית שמאי וחמין ותבשיל לב״ה: **אלא אי אמרת להחזיר תנן הכי קתני.** כלומר ע״כ הכי מפרשא: **ב״ש אומרים טוטלין ולא מחזירין.** ע״כ אתבשיל קיימי דהא שרו בחמין: **הא מו למה לי.** הא תנא ליה ריש אבל לא תבשיל:

לעולם

נגיטי נשים. דקיימא לן[5] בני בבל בקיאין שלריך לכתוב גט לשמה והמביא גט משם אין לריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם ובני אשר אלר מלרלות אין בקיאין ולריך ובנשיו בני בורסיף היא בבל ובבל של עכשיו היא בורסיף והן עמי הארץ דלאמרינן בעלמא (סנהדרין דף קט.) בור שאפי׳ שנעלו מימיו. ואמי׳ אומר נפקא מינה לגיטי נשים לענין שיהא שמו ושם עירו ועירה פסול ולריך לכתוב שם של עכשיו:

הדרן עלך במה מדליקין

בירה. עשויה כעין קדירה ומותנין קדירה לתוכה: **קש.** זנבות השבולין: **גבגבא.** הנגבב מן השדה אשטובל״א: **גפא.** פסולת של שומשמין שהוציא שומנן: **עד שיגרוף.** הנתלים משום דמוסיף הבל וטעמא פרישנא בפרק דלעיל[1] שמא יחתה בגחלים: **לו עד שיקן אפר.** על גבי גחלים לכסותם ולשנגם: **בית שמאי אומרים.** נותנין עליה חמין אחר שגרפה דלא לריכי לבשולי דליכא למגזר[2] שמא יחתה: **אבל לא תבשיל.** דיש לה ביטוליה ואתי לאחמויי. מ״ר נתקיימה מתשבתו ומיחזי כמבשל [3]: **לא מחזירין.** בשבת דמיחזי כמבשל: **אף מחזירין.** הואיל וגרוף: **גמ׳ קטום.** היינו נתן אפר על הגחלים דאפר מתרגמינן קיטמא[4]: **תני בני.** בית שמאי אומרים חמין וכו׳ ותו תנא בבא אחריתי טוטלין ולא מחזירין: **ומה הן משהין.** בגרוף וקטום: **פליגי נמי בלהחזיר.** את המותר לשהות כגון חמין לבית שמאי וחמין ותבשיל לב״ה: **אלא אי אמרת להחזיר תנן הכי קתני.** כלומר ע״כ הכי מפרשא: **ב״ש אומרים טוטלין ולא מחזירין.** ע״כ אתבשיל קיימי דהא שרו בחמין: **הא מו למה לי.** הא תנא ליה ריש אבל לא תבשיל:

לעולם

עין משפט נר מצוה

א א ב ג מיי׳ פ״ג מהל׳ שבת הלכה ד ה סמג לאוין סה טוש״ע ס״ש סי׳ רנג סעיף ג:

גליון הש״ס

תוס׳ ד״ה וב״ה אומרים וכו׳ והל״ל **אא״כ** נדה. לענ״ל הא מליגי מה בס״ק דף ד ע״ב עד שיעמיק כו׳ כגון שהשמיק:

מוסף רש״י

לגיטי נשים. דקיימא לן (גיטין כ.) המביא גט מחוצה לארץ לריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם, אי משום דאין מלוין בקיאין לשמה, והמביא מארץ ישראל אינו לריך לפי שבקיאין לשמה ועולי רגלים מלויין לבית מתמיד עדים לקיימו, ואמרינן התם (ג.) בבל כארץ ישראל לגיטין, לפי שהן בני תורה ובקיאין לשמה ובני ישיבה מלויין ליון וללמוד משם תורה מכל מקומות, ובורסיף סמוך לבבל ואינן בני תורה כדאמרינן (סנהדרין קט.), אמי בורסיף, טור שפפי אם מימיו אינו נשתיר בו כלום, והמביא משם לריך שיאמר, אבל עכשיו נתחלף שמם, הלכך המביא מבבל לריך שיאמר ומבורסיף אין לריך. (שובה ידה)

הדרן עלך במה מדליקין בן דרוסאי. לפנים היה ומבבל ביטולו שלים (לעיל כ.) ואוכל כל דבר המבוטל קצת (ע״ז לח.).

מוסף תוספות

א. לאחר קצירה. מ׳ סר״ן. ב. ובנין. תוס׳ הרא״ש. ג. דלא שייך להזכיר תוספת הבל בשהיה. תוס׳ הרא״ש. דא״כ, אפי׳ גרף ונתן את האפר ליתסר. ריטב״א. ד. משום תוספת הבל. תוס׳ הרא״ש. ה. אלא ודאי דלא שייך טעמא דתוספת הבל לענין שהיה. תוס׳ הרא״ש. ו. ואי בהטמנה, לא התיר חנניה להשהות בהטמנה בכירה שאינה גרופה ואינה קטומה ואפי׳ כמאכ״ד, משום דהוי״ל הטמנה בגחלים ממש דמוסיפין הבל ואסור, ואפי׳ מבעוד יום. רשב״ש. ז. כי החמירו בהטמנה יותר משהייה שהקדירה עומדת מגולה. ריטב״א. ח. אבל לשהות משהיון אינ״פ שאינו גרוף וקטום. תוס׳ הרא״ש. ט. דהא דפליגי רבנן עלה דחנניה היינו בדלא בשל כל צרכו אלא כמאכל בן דרוסאי. תוס׳ הרא״ש. י. [בן]פליגתא דר״מ ור׳ יהודה. תוס׳ הרא״ש נא. ד״ה הקשה. רעוד, דקלים להתבשל. רשב״ש. יא. אע״ג דהשתא יפה להם. תוס׳ הרא״ש נא. ד״ה הקשה. יב. (ו)מתני׳. תוס׳ הרא״ש. יג. [ד]מה חידוש הוא שנוטלים אי לאו דאיירי בשבת דלא תימא כיון שנטלו שנסתלקה שהיה ראשונה וכשמחזירין הו״ל תחלת שהיה בשבת. תוס׳ הרא״ש. יד. דלא תימא דבלילי שבת הוא דמחזירין דכי שקיל לה אדעתא דאהדורי לצורך מחר שקיל לה אבל ביום. ריטב״א. טו. אלא לאכילה דהשתא בעי לה. רשב״ש נא. ד״ה לנכרי. יז. או עד שיתן את האפר. תוס׳ הרא״ש. דאלמא משמע דחזרה בשעה הראויה לגריפה היא. רשב״ש לקמן נא. תוד״ה לנכרי לאומה. יח. שהוא סמוך לחשיכה כ״כ שכשהתבשיל צונן. מי׳ הר״ן. יט. וכל כה״ג מקרי חזרה,

מסורת הש״ס

א) לעיל כ., ב) [גיטין ו.], ג) [דף לד:], ד) ב״מ: ולילה למיתם, ה) [במדבר יט], ו) [דף עא:], ז) [וע״ע תוס׳ ב״מ קנ. ד״ה המקבל], ח) לעיל כ., ב) [גיטין ו.], ג) [דף לד:], ד) ב״מ: ולילה למיתם, ה) [במדבר יט], ו) [דף עא:], ז) [וע״ע תוס׳ ב״מ קנ. ד״ה המקבל],

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה אבל לא תבשיל וכו׳ כמבשל הס״ד ואח״כ מ״ב אבל לא:

לעזי רש״י

אישטובל״א. שלף.

תוס׳ ישנים

א) ולא לכה לומר דתנא ריש דאפילו בחול אין מחזירין לב״ש כדמשמע עד שיגרוף ופיסק קתני דאפילו בשבת מחזירין לב״ה כדמשמע טעלן דבלא תני בבא סבר״ה הוא דבמרוייהו אליני דהא אי לבשהות תנן ליכא אלא חד בבא בהחזיר ומהכי״מ אומר דאי משום ב״ה תני פיסק לא ה״ל למיתני דבני בית שמאי: **ב)** ומיהו רש״י פי׳ בגמרא [נדף לח: ד״ה מחזירין] מחזירין אפילו בשבת למתנת יד דנראה דאין דעתו להחזיר טו ומעלה העמנה טו אבל בלילה אין נראה כן:

רב נסים גאון

נפקא מינה לגיטי נשים. כלומר בדאלך [בזה], המביא גט מבבל או מבורסיף אין צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם, לדבריהם שאמרו במסכת גיטין בפרק א׳ (דף ו) בבל רב אמר כארץ ישראל לגיטין מכי אתא רב לבבל. ובפרק עשרה יוחסין (דף עב) היכא חבריל ימא, אמר רב פפא סבא משמיה דרב

זו פרת בורסיף.

ובבראשית דר׳ אושעיא (פרשה לח) חד תלמיד ר׳ יוחנן הוה יתיב קדמוי הוה מסבר ליה ולא סבר. אמר ליה מה דין לית את סבר, אמר ליה דאנא גלי מן אתראי. אמר ליה מן הדין אתר את, אמר ליה מן בורסיף. אמר ליה לא תאמר כן אלא בולסיף שנאמר כי שם בלל ה׳ שפת כל הארץ. ובגמרא דבל ישראל יש להן חלק [סנהדרין דף קס] אמרו אמר רב יוסף בבל בורסיף סימן רע לתורה, מאי בורסיף אמר רב אסי בור ספה. ואדוננו האיי ז״ל אמר בבל בורסיף ובורסיף בבל, כונת דבר זה לאותה ששנינו במשנה, שינה שמו ושמה שם עירו ושם עירה פסול, הרי נדע כי בבל ובורסיף עיר אחת הן והגט כשר.

סליק פרק במה מדליקין

רבינו חננאל

פרק שלישי

בירה שהסיקוה בקש ובגבבא וכו׳. כירה זו היא מקום שפיתת ב׳ קדרות. **איבעיא להו** הא דתנינן לא יתן עד שיגרוף או עד שיתן האפר על גבי גחלים, נתינה זו בע״ש [היא] וקמ״ל דאסור לשהות ע״ג כירה אא״כ [נ״א: אלא אם היא] גרופה וקטומה, או דילמא נתינה זו החזרת הקדירה היא בשבת, וקמ״ל דאסור להחזיר אלא ע״ג כירה קטומה או גרופה אבל לשהות מותר, ומתניתין מני חנניה היא דתניא כל שהוא כמאכל בן דרוסאי מותר לשהותו על גבי כירה אע״פ שאינה גרופה או קטומה.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

לעולם אימא לך להחזיר תנן וחסורי מיחסרא כו'. [א]משום דקיי"ל כתנניה כמו שפסקה בע"ה דמיקן לאוקמה מתני' כוותיה: **אא"ב** להחזיר תנן היינו דשני בין תוכה לעל גבה. פי' בקונטרס משום דאי להחזיר תנן (ה) א"כ לשהות משהין אפילו באינה גרופה להכי שני בין תוכה דהוי מעמין ממש ברמץ לעל גבה וקשה להר"ח דלתנניה אפילו תוכה משהין אפי' באינה גרופה דהא תנן (לעיל דף יט:) ולא תרלה על גבי גחלים אלא על שיקרמו פניה הא קרמו פניה שרי אע"ג דמרלה בתוכה היא[ב] ובגלאו הכי אור"י דבמנס דחק רש"י לפרש כן דאיכא למימר שפיר היינו דשני לן בין תוכה לעל גבה מהא דשרי להחזיר בגרופה ובהשאה דוקא לא ניחא ליה לחלק[ג] אבל בהחזרה[ד] ניחא ליה שפיר לחלק כדמוכח במאי דמשני מי סברת אריש קא אפיפא קאי כו' קשה לר"י א)היכי בעי למימר אגיבא דרב דמתניתין לחזיר תנן אם כן אתיא מתניתין כתנניה ורב דלא כתנניה דהא תנניה[ה] שרי במנטמק ויפה לו דתנן (שם) אין לוקין בשר וביצה אלא כדי שילולו מבעוד יום[ו] אתיא כתנניה וביצה אמרינן לקמן[ז] דמנטמק ויפה לו טוא ורב אסר לקמן[ח] דמנטמק ויפה לו[ט] וי"ל דבגלאו הכי לא סבר לה רב כשום תנא דהא ר"מ ור' יהודה אסרי באינה גרופה אפילו במנטמק ורע לו ורב שרי במנטמק ורע לו אפילו באינה גרופה דבגרופה לא אסכמן שום אמורא לאסר אפילו יפה לו ועוד דרב קאי אמילתיה דרבי יוחנן דאיירי באינה גרופה[ט] וקן רבי יוחנן דשרי לקמן אמתן ותבשיל שביחל כל צרכו באינה גרופה אבל לא ביחל כל צרכו אסור לא אסכמן תנא דסבר הכי:

מהו לסמוך. באינה גרופה קבעי ולי מתניתין להשהות תנן קא בעי להשהות ולהחזיר ולי להחזיר תנן ושרי להשהות אפי' תוכה וגבה בעי להחזיר ולהשהות היא אמינא מבושל כמאכל בן דרוסאי:

תא שמע בירה שהסיקוה כו'. ומסיק דשרי לסמוך ומכל מקום אין לגמוד מכאן לסמוך אבל הא דאמי הכא דדופני כירה מפסיקין בינו ולא:

שמע

לעולם אימא לך להחזיר תנן. ואילו לשהות אע"פ שאינו גרוף שרי: וכך חזרה דאמרי לך. לא יחזיר עד שיגרוף דכי גרוף מיהא שרי: ולו דברי הכל היא. ולבית שמאי לא סבירא להו: לא שנו. שריותא דמתני' אלא על גבה דלא נפיש הבלא כולי האי אבל תוכה אסור: **אי אמרת בשלמא להחזיר תנן.** אבל לשהות משהין אפילו באינה גרופה דמתסרינן ליה חסורי ורבי תלבו אשריותא דלשהות על שאינה גרופה קאי: **היינו דשני בין תוכה לעל גבה.** דכי משהי לתוכה דשאינה גרופה מעמין ממש ברמץ: **אלא אי אמרת לשהות תנן.** דאפילו לשהות בעי גרופה כיון דגרופה ומבעוד יום הוא ונתנו לתוכה מה לי תוכה מה לי על גבה: **אריש.** עד שיגרוף: **אסיפא קאי.** דאיירי בחזרה אבל ריש לשהות הוא וכין תוכה וכין גבה שרי: **שני כירות המתאימות.** מתוכרות יחד וקיר של חרס מפסקת ביניהם: **משהין על גבי גרופה וקטומה.** דלא חיישינן משום דסליק לה הבלא מאידך: **ומה הן משהין.** על הגרופה: **לא יחזיר.** בשבת: **אא"כ.** ריש דמתניתין לשהות קאמר דבעי גרופה ובלשהות פליגי בחמין ובתבשיל ובגרוף וסיפא פליגי בחזרה מתני' ר' יהודה היא. אלא אי אמרת בשלמא לשהות תנן אם כן אתיא מתני' ר' יהודה היא. אלא אי אמרת להחזיר תנן דאמרי בשיטה אבל לשהות לא בעי גרופה אבל דבעי גרופה אבל לשהות לא בעי גרופה ופליגתא דחמין ותבשיל כשאינו גרוף דקתמתסרת ומתרלת לה: **קשיא לב"ש בחדא.** דקתמרי ב"ש בתמני' משהין חמין אף בשאינו גרוף והכא קתמר רבי מאיר לב"ש דאפילו גרוף ולא בלום וכ"ש כשאינו גרוף. והא כולה חדא פירכא היא דבית שמאי לא שרי להו בין גרוף לשאינו גרוף: **ולב"ש בשרבי.** דבמתניתין שרו בית הלל להשהות חמין ותבשיל אף בשאינו גרוף והכא קתני דבגרוף חמין אין תבשיל לא ובשאינה גרוף אין משהין כלל ולענין חזרה בגרוף תנן בתמניתין לב"ש ממחזירין והכא קתני עקר דברי הכל לא יחזיר: **ואי ר' יהודה.** דאמר נמי כי מתניתין מ"מ גרופה וקטומה קשיא דמתניתין תרלת דפלוגתא קמייתא בשאינו גרוף ושרו ב"ש חמין ובית הלל חמין ותבשיל והכא קתני אין משהין על גבי שאינה גרופה ואינה קטומה כלל ופלוגתא דלשהות בגרופה וקטומה: **בחמין ותבשיל ובוטלים ומחזירין.** דמוקי פלוגתא דב"ש וב"ה בשהיית חמין ותבשיל דבית שמאי שרו חמין ותבשיל לא וב"ה חמין ותבשיל ולא כר' מאיר דאמר לב"ש לא כלום: **מהו לסמוך.** קדרה אבל דופן הכירה בלא גרופה שהכירה מטולטלת היא ומושיבים אותה על גבי קרקע: **גבה.** עוני שפתה או כסוי שעל חללה: **דמדלי.** הקדרה על גבי הכירה: **ונפלנהפה.** מזרה והובערה: **הפס בוטלין ומחזירין בחד מקום.** ולא שייך למתני' מחזירין עד דמני בוטלין: **נעורת.** מריש"ש: **שהוחמו כל צרכן.** דליכא למיסק לחיתוי:

מלטמק

**לעולם אימא לך להחזיר תנן וחסורי מיחסרא והכי קתני בירה שהסיקוה בקש ובגבבא מחזירין עליה תבשיל בגפת ובעצים לא יחזיר עד שיגרוף או עד שיתן את האפר אבל לשהות משהין אע"פ שאינו גרוף ואינו קטום ומה הן משהין בית שמאי אומרים חמין אבל לא תבשיל ובית הלל אומרים חמין ותבשיל והך חזרה דאמרי לך לאו דברי הכל היא אלא מחלוקת בית שמאי ובית הלל שבית שמאי אומרים בוטלין ולא מחזירין ובית הלל אומרים אף מחזירין ת"ש דאמר ר' חלבו א"ר חמא בר גוריא אמר רב לא שנו אלא על גבה אבל לתוכה אסור אי אמרת בשלמא להחזיר תנן היינו דשני בין תוכה לעל גבה אלא אי אמרת לשהות תנן מה לי תוכה מה לי על גבה מי סברת ר' חלבו אריש קא אסיפא [א]קאי ובית הלל אומרים אף מחזירין ואמר ר' חלבו אמר רב חמא בר גוריא אמר רב לא שנו אלא על גבה אבל תוכה אסור [ב]תא שמע [ג]ב' כירות המתאימות אחת גרופה וקטומה ואחת שאינה גרופה ואינה קטומה משהין על גבי גרופה וקטומה ואין משהין על שאינה גרופה ואינה קטומה ומה הן משהין בית שמאי אומרים ולא כלום ובית הלל אומרים חמין אבל לא תבשיל עקר דברי הכל לא יחזיר דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר בית שמאי אומרים חמין אבל לא תבשיל ובית הלל אומרים חמין ותבשיל בית שמאי אומרים בוטלין אבל לא מחזירין ובית הלל אומרים אף מחזירין אי אמרת בשלמא לשהות תנן מתני' מני רבי יהודה היא אלא אי אמרת להחזיר תנן מתניתין מני לא רבי יהודה ולא ר' מאיר אי רבי מאיר קשיא לב"ש בחדא ולבית הלל בתרתי אי רבי יהודה קשיא גרופה וקטומה לעולם אימא לך להחזיר תנן ותנא דידן סבר לה כרבי יהודה בחדא ופליג עליה בחדא סבר לה כרבי יהודה בחדא בחמין ותבשיל ובוטלין ומחזירין ופליג עליה בחדא דאילו תנא דידן סבר לשהות ואף על פי שאינו גרוף וקטום ורבי יהודה סבר בלשהות נמי גרוף וקטום אין אי לא איבעיא להו מהו לסמוך בה תוכה וגבה אסור אבל לסמוך בה שפיר דמי או דילמא לא שנא תא שמע שתי כירות המתאימות אחת גרופה וקטומה ואחת שאינה גרופה וקטומה משהין על גבי גרופה וקטומה ואף על גב דקא סליק ליה מאידך דילמא שאני התם דכיון דמידליא שליט בה אוירא תא שמע דאמר רב ספרא אמר רב חייא קטמה ונתלבתה סומכין לה ומקיימין עליה ובוטלין ממנה ומחזירין לה שמע מינה לסמוך נמי קטמה אין לא קטמה לא ולטעמיך בוטלין ממנה דקתני קטמה אין לא קטמה לא אלא תנא בוטלין משום מחזירין הכא נמי תנא סומכין משום מקיימין הכי השתא התם בוטלין ומחזירין בחד מקום הוא תנא בוטלין משום מחזירין אלא הכא סומכין בחד מקום הוא ומקיימין בחד מקום הוא מאי הוי עלה ת"ש [ד]בירה שהסיקוה בגפת ובעצים סומכין לה ואין מקיימין אא"כ גרופה וקטומה [ה]גחלים שעממו או שנתן עליה נעורת של פשתן דקה הרי היא כקטומה אמר ר' יצחק בר נחמני א"ר אושעיא קטמה והובערה משהין עליה חמין שהוחמו כל צורכן ותבשיל שבישל כל צורכו

שמע

ב) תוספתא פ"ג, ג) תוספתא [פ"ג], ג) לח.,

לעזי רש"י

אריש־טי"ש. נעורת.

רבינו חננאל

ושקלינן וטרינן ותריצנן כירה שהסיקוה בגפת או בעצים אסור להחזיר, אבל לשהות משהין בה אע"פ שאינה גרופה ולא קטומה בין תבשיל בין חמין כתנניה. ואע"ג דעמדה אמרינן תוב תא שמע ב' כירות המתאימות אחת גרופה וקטומה ואחת שאינה גרופה ולא קטומה כו', לר' מאיר אליבא דבית הילל משהין ע"ג גרופה וקטומה חמין אבל לא תבשיל, ולב"ש לא כלום, לר' יהודה אליבא דב"ש משהין חמין אבל לא תבשיל וב"ה חמין ותבשיל. ב"ש אומרים בוטלין חמין אבל לא (תבשיל) מחזירין, וב"ה [אומרים] בוטלין ואף מחזירין. בשלמא אי אמרת מתניתין לשהות ע"ג גרופה וקטומה, מתני' ר' יהודה היא, אלא אי אמרת להחזיר היא, אבל לשהות בש"א משהין חמין ובה"א חמין ותבשיל אף על פי שאינה גרופה ולא קטומה, מני מתניתין אי ר' מאיר קשיא לב"ש בחדא דמתניתין דקתני בש"א חמין אבל לא תבשיל, ורבי מאיר קתני לב"ש ולא כלום. ולב"ה בתרתי דר' מאיר קתני לב"ה משהין חמין אבל לא תבשיל, ומתניתין קתני לב"ה חמין ותבשיל, ותוב דרבי מאיר קתני דברי הכל לא יחזיר ומתניתין קתני לב"ה אף מחזירין. אי לרבי יהודה קשיא גרופה וקטומה דכי קתני משהין, לב"ש חמין לב"ה חמין ותבשיל, בגרופה וקטומה קתני ומתניתין א"ע"פ שאינה גרופה וקטומה. ושנינן לעולם אימא לך להחזיר תנן ותנא דידן סבר לה כרבי יהודה בחדא ופליג עליה בחדא, ופשוטה היא. **ועמדה דמתניתין להחזיר תנן. עכשיו יש מי שאומר** כיון דלא איפשיטא בהדיא להחזיר, אשנויי לא סמכינן [ומוקמן] מתניתין לשהות. ויש מי שאומר הלכה להחזיר תנן ומסייעא ליה הא דא"ר יוחנן כירה שהסיקוה בגפת ובעצים משהין עליה חמין שלא הוחמו כל צורכן ותבשיל שלא בישל כל צורכו, עקר לא יחזיר וקסבר מתני' להחזיר תנן כו'. ועוד מדאמר רבא תרוייהו תנאה, ואמרינן מכדי תרוייהו תנאה, ר' יוחנן מאי אתא לאשמעינן, ואמר דייקא דמתניתין קמ"ל, ש"מ דרבי יוחנן סבר דייקא דמתניתין להחזיר הוא. [ו]ושיהוי זה אינה הטמנה אלא כגון כסא של ברזל והקדירה יושבת עליה והיא תלויה או באבנים [אן] כיוצא בה, אבל הטמנה ע"ג גחלים דברי הכל אסור דקי"ל הטמנה בדבר המוסיף אסור ואפילו מבעוד יום. **איבעיא להו מהו לסמוך לה,** תוכה וגבה אסור אבל לסמוך שרי, או דילמא לא שנא. ופשטנא מהא דתניא כירה שהסיקוה בגפת ובעצים סומכין ואין מקיימין עליה אלא אם כן גרופה וקטומה, עממו הגחלים או שנתן לתוכה נעורת של פשתן דקה הרי היא כקטומה.

ו) עי' בבעל המאור.

עין משפט נר מצוה

ב א מיי' פ"ג מהל' שבת הלכה י' סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' רנ: סעיף כ:

ג ב שם סעיף ו בהג"ה:

ד ג מיי' שם הלכה ז טוש"ע שם סעיף ו:

ה ד מיי' שם הלכה ד:

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה אלא"ב וכו' דאי להחזיר תנן אבל לשהות:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה לעולם וכו' משום דקי"ל כחננאי. עיין זה בתוספות מגילה דף יט ע"ב ד"ה ודילמא:

תוס' ישנים

א) ופשבר דרב מוקי מתני' בלהחזיר אבל לשהות אפילו אינה גרופה שרי מלמטמק וטע לו ולהכי יוחנן אפי' מלמטמק ויפה לו:

מוסף תוספות

א. (ד)מהא משמע דהלכתא כחנניה, דאי לא, אמאי דחיק רבי נפשי' תלמודא לחסורי למתני', לימא להשהות תנן ואתיא מתני' כפשטה, אלא, מי' הכ"ן. **ב.** אלמא שרי להשהות אפי' בתוך התנור שאינו גרוף. תוס' הרא"ש. **ג.** כיון דבער"ש איירי. תוס' הרא"ש. **ד.** [ב]שבת. תוס' הרא"ש. **ה.** כיון דשרי כשהגיע למאכל ב"ד ואע"פ שצריך בשול, סברא הוא דכל שכן. ריטב"א. **ו.** ואוקימנא כדי שיגולו כמאכל ב"ד. ריטב"א. **ז.** לשהותו בכירה שאינה גרו"ק. ריטב"א. **ח.** ומאן דאסר בהחיא, לא אסר אלא אליבא דרבנן דפליגי עלי' דחנניא. ריטב"א. **ט.** הלכך ל"ק מדי' היכי תסיק אדעתי' למימר להחזיר תנן, דאפי' כי אמרי' לשהות תנן לא ס"ל כמתני'. תוס' הרא"ש.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

שמע מינה מצטמק ויפה לו מותר. פירש בקונטרס דאי הא מצטמק ורע לו מאי אתא לאשמעינן וקשה לר"י הא איכא דאיכא מדרבי מאיר ורבי יהודה דאסרי[א] בשאינה גרופה אפילו חמין דמצטמק ורע להם ועוד קשה כיון דהשתא ס"ד דמשום דהובערה הדרא למילתא קמייתא כי משני שאני הכא דקטמה מאי פריך מאי לימרא הא איכא טופח ולאפוקי ממאי דס"ד מעיקרא ונראה לר"י[ב] דהשתא ס"ד דלא חשיבא קטומה כלל משום דהובערה ואשמעינן דהדרא למילתא קמייתא דאי חשיבא קטומה אמאי נקט ביאשל כל צרכו אפי' לא ביאשל כל צרכו שרי דאפילו רבי מאיר דתמיר מכולהו תנאי שרי בחמין שלא הוחמו כל צרכן כדפירשנו לעיל דסתם חמין ותבשיל הוי שלא הוחמו כל צורכן[ג] ופריך שמע מינה מצטמק ויפה לו מותר דהא סתם תבשיל אמר לקמן[ד] דמצטמק ויפה לו הוא ומשני שאני הכא דקטמה פירוש ומשיבא לגמרי קטומה וה"ה אפילו לא ביאשל כל צרכו שרי והא דנקט ביאשל כל צרכו לאשמעינן[ה] דאי לאו קטומה אפילו ביאשל כל צרכו אסור משום דמצטמק ויפה לו הוא ופריך אי הכי מאי לימרא אף על גב דאשמעינן דאי לא קטומה אסור מ"מ מדנקט למילתיה בלשון היתר[ו] משמע דהמיתא אתי לאורויי לן[ז] ואף על גב דאשמעינן דלא הדרא למילתא קמייתא נראה לו דהא לא איצטריך לאשמעינן דסברא הוא דלא הדרא למילתא קמייתא ואף על גב דמעיקרא הוה בעי למימר דהדרא למילתא קמייתא[ח] לאו משום דסברא הוא לומר כן[ט] אלא משום דנקט במלתיה ביאשל כל צרכו היה ר"ל כן כדפרישית ומשני דמכל מקום אצטריך דמהו דתימא כו'[יא] ועוד יש לומר שאני הכא דקטמה דלאו לגמרי מהניא קטימה[יב] אלא דוקא משום דביאשל כל צרכו אבל לא ביאשל כל צרכו אסור משום דהובערה[יג] והשתא אתי שפיר הא דנקט הכא קטומה והובערה[יד] ולעיל נקט ומתלבנה לגמרי בקטומה[טו] ופריך מ"ה מאי לימרא דהא אלאו מילתיה מסברא ה"א דלא הדרא למילתא קמייתא כמו בתלבנה ושרי ואפי' לא ביאשל כל צרכו ובלשון איסור ה"ל לאשמעינן[טז] ולא בלשון היתר ומשני הובערה איצטריך ליה[יז] ואי לאו מילתיה לא היה פשוט היתר אלא הוה ס"ד לימרא דהדרא למילתא קמייתא

אמר רב ששת אמר ר' יוחנן כירה שהסיקוה בגפת ובעצים משהין עליה תבשיל שלא ביאשל כל צרכו כו'. פסק רש"י דהלכה כרב ששת אמר ר' יוחנן דרבא דאמר תרוייהו תנאי קגירא ליה כוותיה וכן פסק רש"י דסתם מתניתין דפרק קמא (דף יט:) כתנאי ומותר להשהות אפי' באינה גרופה אבל להחזיר ולאי אסור אא"כ גרוף וקטוס ואפי' ב)ביאשל כל צרכו כדפי' לעיל: **דיוקא דמתני' קמ"ל.** פי' רש"י דקמ"ל דקמנו פניה שפיר דמי ואין נראה דדיוק פשוט הוא דהא כיון דתנא עד שיקרמו פניה ממילא שמעינן דקרמו פניה שרי ונראה לפרש דדיוקא דמתניתין דכירה אתא לאשמעינן דהכי קתני: **מהו** להשהות תנן וחסורי מחסרא ומתני' לגמרי אם אינה גרופה אבל לא ביאשל כל צרכו אבל אם אינה גרופה אבל ביאשל כל צרכו אבל אם אינה גרופה אבל ביאשל כל צרכו אבל אם אינה גרופה אבל

שכח קדרה. אליבא מאן דאסר: **המבשל בשבת.** משנה היא: **ולא שנא.** אבל האי דשכח קדרה לא שנא בין שוגג למזיד והכי דרש להו סתמא ולא פירש אי אשוגג מדמה לה ומותר לאוכלה אי אמזיד מדמה לה ואסור: **במזיד נמי.** אם השהה על גבי כירה מבעוד יום יאכל: **דלא אפי' לאיערומי.** ולעשות מזיד ולומר שוגג הייתי דלא נחשדו ישראל על השבתות: **דאפי' לאיערומי.** דליסור דרבנן הוא וקילא ליה ואפי' לשהויי מזיד ויאמר שכחתי: **מיפיבי שכח קדירה בו' בשוגג.** כגון אפי' דשכח יאכל בשבת: **במזיד.** דלא שכח אלא הניח לא יאכל: **ובשר ערוף.** דגלי דעתיה דלא לאוכרחים קבעי לה: **וכל המצטמק ויפה לו.** כלומר וכן כל שאר המצטמק ויפה להם אסור לאוכלן אם השהן מזיד: **קפני מיפה.** בשלא ביטל כל צרכו דיש חילוק בין שוגג למזיד במשהה. קשיא בין לרבה ורב יוסף דשרו מזיד בין לרב נחמן דאסר שוגג: **בשלמא לרב נחמן.** מצי לתרוצי כי תניא ההיא דשוגג יאכל לפני גזירה דאמריגן לקמן דגזרו על השומכין וכי איתמר דר' חייא בר אבא דתרוצא דשוגג אליבא דרב יוסף: **אלא דרבה ורב יוסף.** דאמרי אליבא דר' חייא בר אבא דתניא בין במזיד: **אי קודם גזירה.** אתמר דר' חייא: **קשיא מיפה מזיד.** דהכא תניא במזיד ולא יאכל: **ואי לאחר גזירה קשיא נמי שוגג.** דאפי' שוגג ה"ל למיסר דאילו מתני' קודם גזירה נשנית: **המבשל בשבת.** בידים דאיכא מיונא דאורייתא: **וה"ה לשוהה.** דהמשהה נמי מבעוד יום אם שכח בשוגג יאכל ואם במזיד המשהה לא יאכל כאילו בשלה בידים בשבת: **קשיא דר' אחיי אדר' אחיי.** דתניא לעיל בריש פירקין [לג.] לר' אחיי אליבא דב"ה חמין אבל לא תבשיל וכאן שרי חמין ותבשיל שבישל כל צרכו: **וקשיא דר' יהודה אדר' יהודה.** דהתם א"ר יהודה חמין ותבשיל והכא אסר תבשיל שבישל כל צרכו: **פא לבתחלה.** משנה קמייתא לשהות לכתחלה קמייתי והך בהשהה כבר קאמר למותר לאוכלה: **לאן בגרופה וקטומה.** ההיא דלעיל איירי בגרופה וקטומה דלקתני בה משהין על גבי גרופה וקטומה ואין משהין על שאינה גרופה ומה הן משהין על הגרופה שהתרנו לשהות ר"מ אומר כו' אלכך אפי' לכתחלה שרי ר' יהודה והכא בשאינה גרופה הלכך דיעבד אסר: **עבר ושהה כמוזד מאי.** מותר לאוכלה או לא: **חמין לא אסר.** דמצטמק ורע לו: **ביליס אסר.** דמצטמק ויפה לו: **מאי לאו לאוסו שבת.** אסרן עליהן באכילה: **לא לשבת הבאה.** אסר להן עכשיו אלא לעשות כן לשבת הבאה אבל באכילה שרו: **מכלל דביליס מצומקות הוי.** בעיא היא: **והביאו לפניו.** בחול: **לעווזדין.** שנצטמקו עד שנעשו דקות כעווזדין קורמ"ש בלע"ז. ומדאמר ואכלנו הרבה מכלל דיפה להן: מחזירין

שכח קדרה על גבי כירה ובישלה בשבת מהו. אע"ג דקיי"ל כתנאי[א] הכא בעי בדלא בטיל כמאכל בן דרוסקי דמודה ביה תנאי אי נמי בעי אפי' בקידרא חייתא והא דתרינן בפ"ק (דף יח: וסס) קידרא חייתא היינו דוקא[ב] בתנור שחומו רב דבלא חימוי יתבשל עד למחר אבל כירה דשלינו בה חוירא[ג] אסור דאיכא למיחש שמא יחתה: **אבל האי דלא קעביד מעשה במזיד נמי יאכל.** תימה דהא אמר בפ"ק (שם) לא תמלא אסה קדרה עסקיות כו' ואם נתנה למולאי שבת אסרין בכדי שיעשו וי"ל דבלאו הכי פריך שפיר מברייתא דמייתי:

בשלמא לרב נחמן בר יצחק כאן קודם גזירה כו'. תימה לר"י ז) לימא תרוייהו קודם גזירה והא דשרי בברייתא שוגג היינו בבטיל[ד] כמאכל בן דרוסקי ורב נחמן[ה] אייתי בדלא בטיל כמאכל בן דרוסקי כדפי' ותירץ ר"ת דבישלה בשבת משמע שלא היתה קודם לכן כלל מבוטלת ולא בעי למימר נמי דרב נחמן סבר כר' יהודה דאסר תבשיל אפי' ביטל כל צרכו וכ"ש לא אייתי אלא בשל משום דהילמא ר' יהודה לא אייתי אלא במזיד אבל בשוגג מודה לר"מ דשרי אפי' לא ביטל כל צרכו:

קשיא דר' מאיר אדר' מאיר. כאן משמע דסתם חמין ותבשיל הוי נמי מבוטל כל צרכו[ו] דאי לאו הכי לא הוה פריך מידי[ז] ורבשב"מ אומר[ח] דאפי' אי סתם חמין ותבשיל הוי בלא בטיל כל צרכו פריך שפיר דהא בהיא גרופה משמע בברייתא דלעיל דאין משהין כלל אפי' ביטל כל צרכו דאי הוה שרי ביטל כל צרכו ה"ל לפרש מה הן משהין בהיא גרופה כדמפרש[ט] אגרופה[י] והכא שרי ר"מ ביטל כל צרכו אפי' בהיא גרופה[יא] מ"מ נראה דסתם חמין ותבשיל הוי נמי בבטיל כל צרכו מדפשיטא ליה לתלמודא דמאן דאסר לאחזיר אסר אפי' ביטל כל צרכו כדמוכח גבי ואף ר' אושעיא סבר כו'[יב]:

הא לכתחלה הא דיעבד. לא סגי בהאי טיעוא[יג] דהא לעיל שרי ר' מאיר סתם חמין דהויא אפי' לא הוחמו כל צורכן אפי' לכתחלה והכא אסר[יד] חמין שלא הוחמו כל צורכן אפי' דיעבד אלא צריך לשנויי כדמשני אקשיא דר' יהודה אדר' יהודה הא בגרופה וקטומה הא בשאינה גרופה[טו] ואדרבי יהודה נמי צריך לשנויא[טז] (להכא) דהא לכתחלה הא דיעבד[יז] דהא בשאינה גרופה אסר לעיל אפי' חמין שנתבשל כל צרכו והכא שרי[יח] אלא דאיכא לשנויי הא לכתחלה הא דיעבד[יט]:

עבר ושהה מאי. בדלא בטיל כמאכל בן דרוסקי ליכא לאוקמי דהא כבר פשט לעיל לאיקורא כרב נחמן בר יצחק[כ] ונראה לר"י דמבעיא ליה בבטיל ובשוגג[כא] ואליבא דר' יהודה[כב] אע"ג דאין הלכה כר' יהודה[כג] אי אסר מצטמק ויפה לו דוקא במזיד[כד] או דילמא אפי' בשוגג ומייתי ראיה ממעשה דר' יוסי דאסר[כה] ומשמע ליה דאפי' בשוגג היה מדקתאמר ונשתהו ולא קאמר ושיהו ומיהו לשון עבר ושהה משמע במזיד כמו עברה ולשה דפסחים (דף מב.) ואומר רשב"ם דקודם גזירה בעו דאחר גזירה פשיטא דאסור בשוגג כמו מזיד: **לא לשבת הבאה.** כולה קושיא בשאינה גרופה דבגרופה ליכא שום אמורא דאסר כדפרישית לעיל דאסר לעיל מצטמק ויפה לו: אפילו

שכח קדרה. אליבא מאן דאסר: **המבשל בשבת.** משנה היא: **ולא שנא.** אבל האי דשכח קדרה לא שנא בין שוגג למזיד והכי דרש להו סתמא ולא פירש אי אשוגג מדמה לה ומותר לאוכלה אי אמזיד מדמה לה ואסור: **במזיד נמי.** אם השהה על גבי כירה מבעוד יום יאכל: **דלא אפי' לאיערומי.** ולעשות מזיד ולומר שוגג הייתי דלא נחשדו ישראל על השבתות: **דאפי' לאיערומי.** דליסור דרבנן הוא וקילא ליה ואפי' לשהויי מזיד ויאמר שכחתי: **מיפיבי שכח קדרה בו' בשוגג.** כגון אפי' דשכח יאכל בשבת: **במזיד.** דלא שכח אלא הניח לא יאכל: **ובשר ערוף.** דגלי דעתיה דלא לאוכרחים קבעי לה: **וכל המצטמק ויפה לו.** כלומר וכן כל שאר המצטמק ויפה להם אסור לאוכלן אם השהן מזיד: **קפני מיפה.** בשלא ביטל כל צרכו דיש חילוק בין שוגג למזיד במשהה. קשיא בין לרבה ורב יוסף דשרו מזיד בין לרב נחמן דאסר שוגג: **בשלמא לרב נחמן.** מצי לתרוצי כי תניא ההיא דשוגג יאכל לפני גזירה דאמריגן לקמן דגזרו על השומכין וכי איתמר דר' חייא בר אבא דתרוצא דשוגג אליבא דרב יוסף: **אלא דרבה ורב יוסף.** דאמרי אליבא דר' חייא בר אבא דתניא בין במזיד: **אי קודם גזירה.** אתמר דר' חייא: **קשיא מיפה מזיד.** דהכא תניא במזיד לא יאכל: **ואי לאחר גזירה קשיא נמי שוגג.** דאפי' שוגג ה"ל למיסר דאילו מתני' קודם גזירה נשנית: **המבשל בשבת.** בידים דאיכא מיונא דאורייתא: **וה"ה לשוהה.** דהמשהה נמי מבעוד יום אם שכח בשוגג יאכל ואם במזיד המשהה לא יאכל כאילו בשלה בידים בשבת: **קשיא דר' אחיי אדר' אחיי.** דתניא לעיל בריש פירקין [לג.] לר' אחיי אליבא דב"ה חמין אבל לא תבשיל וכאן שרי חמין ותבשיל שבישל כל צרכו: **וקשיא דר' יהודה אדר' יהודה.** דהתם א"ר יהודה חמין ותבשיל והכא אסר תבשיל שבישל כל צרכו: **פא לבתחלה.** משנה קמייתא לשהות לכתחלה קמייתי והך בהשהה כבר קאמר למותר לאוכלה: **לאן בגרופה וקטומה.** ההיא דלעיל איירי בגרופה וקטומה דלקתני בה משהין על גבי גרופה וקטומה ואין משהין על שאינה גרופה ומה הן משהין על הגרופה שהתרנו לשהות ר"מ אומר כו' אלכך אפי' לכתחלה שרי ר' יהודה והכא בשאינה גרופה הלכך דיעבד אסר: **עבר ושהה כמוזד מאי.** מותר לאוכלה או לא: **חמין לא אסר.** דמצטמק ורע לו: **ביליס אסר.** דמצטמק ויפה לו: **מאי לאו לאוסו שבת.** אסרן עליהן באכילה: **לא לשבת הבאה.** אסר להן עכשיו אלא לעשות כן לשבת הבאה אבל באכילה שרו: **מכלל דביליס מצומקות הוי.** בעיא היא: **והביאו לפניו.** בחול: **לעווזדין.** שנצטמקו עד שנעשו דקות כעווזדין קורמ"ש בלע"ז. ומדאמר ואכלנו הרבה מכלל דיפה להן: מחזירין

עין משפט נר מצוה

ז א מיי' (פ"ג מהל' שבת הלכה ד) ופ"ו הל' כג סמג לאוין סה עוי' וסע"ש

ח"ש סימן שיח סעיף ח:

ח ב ג מיי' פ"ג מהל' שבת הלכה ט סמג לאוין סה עוש"ע ש"ש סימן רנג סעיף ח:

לעזי רש"י

קורמי"ש. פירות העזרור (שיח בר).

מוסף תוספות

א. בבשיל ולא בשיל. תוס' הרא"ש. ב. להניח. תוס' הרא"ש. ג. אפי' לצורך מחר. תוס' הרא"ש. ד. בתחילה. תוס' הרא"ש. ה. דאסר. תוס' הרא"ש. ו. [ד]והחמו כל צורכן. תוס' הרא"ש. ז. [ד]נישני לי' ההיא דלעיל מיירי דבשיל כמאכל ב"ד, והא דהכא דבשיל כ"צ כדקתני בהדיא, אע"כ משום דסתם חמין ותבשיל כ"צ נמי משמע. תוס' הרא"ש. ח. דלאו ראי' הוא. תוס' הרא"ש. ט. מה הן משהין. תוס' הרא"ש. י. אע"כ משמע דכל דבר אסור להשהות ע"ג שאינה גרופה. תוס' הרא"ש. יא. ואהא קא משני 'הא לכתחילה הא דיעבד'. תוס' הרא"ש. יב. מקומקום של חמין, ואת"ל דדוקא היכא דלא בשיל כ"צ אסור להחזיר, מנ"ל דסבר דמחזירין אפי' בשבת, דלמא ההוא מקומקום של חמין, הוחם כ"צ הוה. תוס' הרא"ש. יג. [ד]אכתי תיקשי לן חמין אחמין. ריטב"ש. יד. במזיד. רשב"ש. טו. ובהך שינויא נמי מתרצא הא דקשיא מדר' מאיר אדר' מאיר בחמין. תוס' הרא"ש. טז. דר' מאיר, דמשני. תוס' הרא"ש. יז. דבההיא שנויא דהא בגרופה וכו' לא מתרצי כולהו פירכי דר' יהודה, דהא אכתי קשה. תוס' הרא"ש. יח. מפני שמצטמק ור"ל. ריטב"ש. יט. ופירוקי דעביד תלמודא הכא לר"מ ור' יהודה היינו לפרוקי קושיא דתבשיל, וכי תיקשי לך חמין לחמין מפכינן פירוקי אהדדי ולא תיקשי לן מידי. ריטב"ש. כ. ואפי' בשוכח, וכ"ש בעובר ומשהה. רשב"ש. כא. [ד]אי במזיד מיבעיא לי' וכו' הא בהא פליגי ר"מ ור' יהודה במצטמק ויפ"ל אי אסיר הרא"ש. כב. דאמר מצטמק ויפ"ל אסור. תוס' הרא"ש. כג. מיבעיא לי'. תוס' הרא"ש. כד. דאייריי בי' ר"מ. תוס' הרא"ש. כה. וא"ת, היכי מייתי ראי' ממעשה דר' יוסי, דלמא במזיד הוה, י"ל. תוס' הרא"ש.

רב נסים גאון

בירה. אמר רבי חנינא בשהלך **רבי יוסי** לציפורי. הדבר שגרם לו לילך לציפורי הוא שפפורש בבמה מדליקין (דף כג) יוסי ששתק יגלה לצפורי.

מוסף רש"י

בשוגג יאכל. אפילו הוא עצמו ואפילו בו ביום (ב"מ נא. וחולין סז. וכעי"ז גיטין נג:) ואין צריך להמתין עד הערב כדי שיעשו, דהא דאמרינן בעלמא לערב כדי שיעשו, לית ליה לר' מאיר אלא סיבא דעבד ישראל לאיסורא ומזיד דאיכא מיונא אלא בעלמא דאיכא מיונא דאיסורא, אין לך אדם שאינו מצוה לעשות כן לשבת הבאה מאיסורא, אבל בשוגג לא יאכל. בו ביום עד שתחשך, ובכדי שיעשו, והוא הדין לאחרים נמי דאסור לאכילה בו ביום, דטעמא מקום אלא נמנייה הנאה מאיסורא הוא וכי אסי לאחרים כדי שיעשו לא מהני, ואיידי דתני דיש בדיליה, לאסמעינן דבזמה לחמיל, תני נמי דיש בדיליה (חולין שם, וכעי"ז ב"ק עא.), אי לא יאכל הוא לעולם אבל אחרים יאכלום אוכלים (כתובות שם).

רבינו חננאל

הא דבעו מר' חייא בר אבא שכח קדירה ע"ג כירה ובישלה בשבת, דדש להו המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל ולא שנא, כלומר במבשל יש להפריש בין שוגג למזיד אבל בשוכח השוגג והמזיד שוין. רבה ורב יוסף אמרי שוכח בין שוגג ובין מזיד מותר לא קנסו רבנן אפילו במזיד, רב נחמן בר יצחק אמר שניהן אסורין וקי"ל כותיה. ואותבינא עליה שכח קדירה על גבי כירה ובישלה בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל כו', ועלתה לרבה ורב יוסף בקושיא. **ואקשינן** הכא א"ר מאיר חמין שהוחמו כל צרכן ותבשיל שבישל כל צרכו בין בשוגג בין במזיד מותר, ובתחילת הפרק אמר ומה הן משהין, בש"א ולא כלום ובה"א חמין אבל לא תבשיל קשיא, דר' מאיר אדר' מאיר. ושנינן לא קשיא הא דקתני חמין אבל לא תבשיל לכתחילה. דרבי יהודה אדרבי יהודה לא קשיא, הא דקתני רבי יהודה הכא תבשיל שבישל כל צרכו אסור כירה שאינה גרופה ולא קטומה ולפיכך אסור, והאי דקתני התם משהין ע"ג כירה לב"ה חמין ותבשיל בגרופה וקטומה. וכיון שנתקשה רבה ורב יוסף, נתקיימו דברי רב נחמן בר יצחק וקי"ל כוותיה, כל השוכח קדירה ובישלה קודם גזירה הוה שרי ובתר גזירה קנסו רבנן אפילו שוגג. ומאי גזירה דבתחילה היו אומרים המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל וה"ה לשוכח, ומשרבו משהי קדירה במזיד ואומרים שוכחים היינו, גזרו אף על השוכח. **וכיון** דסלקי דמצטמק ויפה לו אסור, איבעיא לן עבר ושהה מאי. ואתינן למיפשטא מהא דתניא דאסר רבי יוסי בצפורי ביצים מצומקות שנשתהו על גבי כירה, (שמא) [ש"מ] עבר ושהה קנסו רבנן. ודחינן לא אסר להו לעשות כן אלא לשבת הבאה. וכן סוגיא דשמעתא. **פיס' בה"א אף** מחזירין. אוקימנא הא דקתני מחזירין בשבת הוא ואפילו כמה פעמים ודוקא בכירה גרופה וקטומה. והני מילי שלא הניחם ע"ג קרקע כלל אלא מחזיקם בידו ודעתו עליהם

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות